

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 7072 Majorstuen
0303 Oslo

28. November 2021

Behov for rask avklaring om produksjonstillatelser i ytre områder

Norsk Industri og Sjømat Norge vil med dette henstille til Regjeringen og Nærings- og fiskeridepartementet om rask fremdrift i etablering av et regulatorisk rammeverk for havbruk til havs. For å unngå at utviklingen av en viktig bærekraftig eksportnæring for Norge stanser opp, vil vi sterkt anmode om at det snarest innføres en midlertidig ordning som gir mulighet for produksjonstillatelser i ytre områder inntil en permanent ordning er etablert.

Norsk Industri og Sjømat Norge har tidligere fremmet forslag om en slik broordning, og vi viser til brev av 16.6.2021 fra Norsk Industri og brev av 28.7. 2021 fra Sjømat Norge til departementet hvor denne løsning anbefales og begrunnes nærmere. Vi anbefaler at dette forslag nå tas opp til realitetsbehandling så snart som mulig.

Ennå foreligger det ikke noe regelverk som gjør det mulig å søke om produksjonstillatelser for akvakultur i ytre områder, utenfor produksjonsområdene. Norsk Industri og Sjømat Norge ser derfor svært positivt på at Regjeringen har forpliktet seg til å utarbeide et konsesjonsregime for oppdrett til havs.

Det er nå tre år siden en interdepartemental arbeidsgruppe analyserte og fremmet forslag til modeller og videre myndighetsprosesser for offshore oppdrett i sin rapport *Havbruk til havs, ny teknologi, nye områder* (fremlagt desember 2018). Tiden er nå inne til å gå fra ord til handling, og til å utarbeide konkrete forslag til løsninger og fremdrift. Det er viktig for Norges fremtid som sjømatprodusent, det gjelder fremtiden for *havnasjonen* Norge.

Regjeringens politiske plattform

Regjeringen har i sin politiske plattform tatt viktig retningsvalg når den slår fast at *«havbruksnæringen er av stor betydning for norsk matproduksjon og verdiskaping»*, og at *«regjeringen vil legge til rette for videre vekst for å skape flere arbeidsplasser, mer bearbeiding, større verdiskaping og økte eksportinntekter»*.

Havbruksnæringen er allerede i dag landets nest største eksportnæring, og vil gjennom en miljømessig bærekraftig vekst bli en stadig viktigere bidragsyter til den globale matforsyning og matsikkerhet. Med de riktige rammebetingelser er det fullt mulig å oppnå målet i Hurdalsplattformen om at *«Norge skal lede an i utviklingen av verdens mest produktive og miljøvennlige havbruksnæring med produksjon av matressurser til et voksende verdensmarked»*.

For å nå sine ambisiøse mål for norsk havbruk har regjeringen i sin politiske plattform forpliktet seg til å utvikle *«et eget konsesjonsregime for oppdrett til havs med strenge krav til bærekraft og sameksistens mellom ulike næringer»*. Det er viktig at dette arbeid gis høy prioritet, og at det snarest utarbeides et høringsnotat med nærmere forslag til utforming av et slikt lovet konsesjonsregime.

Klare føringer fra fiskeri- og havministeren

Fiskeri- og havminister Bjørnar Selnes Skjæran utdypet Regjeringens retningslinjer for havbruk til havs under havbrukskonferansen på Sola 16.11.2021. Han fremhevet i sitt innlegg at det vil *«ta litt tid før alle brikkene i dette puslespillet er på plass»*, og *«at det derfor må arbeides parallelt med ad hoc løsninger for de konsepter som er kommet lengst i løypa»*. Han henviste spesifikt til det samarbeidsprosjekt mellom norsk industri og norsk havbruk som har kommet lengst i sin utvikling. Dette viser at det er viktig å få etablert ad hoc løsninger *både* for produksjonstillatelser og areal. Regjeringen har allerede gitt grønt lys for ad hoc å *søke lokalitetstillatelser*, men det foreligger ennå ikke retningslinjer for ad hoc *produksjonstillatelser*. Begge kategorier tillatelser må foreligge for å starte matproduksjon i sjø. De utviklingstillatelser som det er gitt tilsagn om vil ikke være tilstrekkelig til å realisere de første store offshore havbruksprosjektene.

I sin tale betonet fiskeri- og havministeren at *«status i dag er at det grunnleggende rammeverket med akvakulturloven er på plass»*, men at *«det gjenstår en god del tilpassinger og nødvendige avklaringer for å bygge et sterkt fundament for havbruk til havs»*. Norsk Industri og Sjømat Norge deler det at det grunn leggende rammeverket med akvakulturloven allerede er på plass, men må tilpasses de særskilte behov ved etablering av havbruk offshore. Innenfor gjeldende regelverk er det fullt mulig å etablere en broordning som norsk industri og havbruksnæringen anbefaler.

Arealavklaring

Norsk Industri og Sjømat Norge ser positivt på at Fiskeridirektoratet nå har sendt på høring forslag om tre områder for videre tilrettelegging av havbruk til havs, etter at departementet har bedt om det. Dette er en oppfølging av Fiskeridirektoratets kartlegging og identifisering av 11 slike områder i sin rapport av 16.12.2019. Departementet skal i neste omgang avgjøre hvilke områder som skal velges for overordnede konsekvensutredninger. Vi vil understreke betydningen av at Regjeringen fortsatt sørger for tilrettelagte løsninger for de som er kommet lengst, i påvente av endelig avklaring av større områder for havbruk til havs. Gjeldende akvakulturregelverk

gir et godt utgangspunkt for å behandle lokalitetssøknader, med Fiskeridirektoratet i Bergen som koordinerende myndighet.

En viktig utfordring er å finne balanserte løsninger hvor ulike næringer, interesser og miljøet blir ivaretatt på en god måte. Norsk Industri ser positivt på at fiskeri- og havministeren er tildelt et utvidet ansvarsområde, som også omfatter næringsplaner. Konsekvensutredningene for havbruk til havs kan gi grunnlag for balanserte og fremtidsrettede næringsplaner for akvakultur i norske havområder.

Globale kunnskapsnav – Norges fremtid

De næringene som nå går sammen i et industrielt samarbeid om havbruk til havs – offshore leverandørindustri og havbruk - representerer de to sterkeste industrielle plattformene i vårt land. På begge områder er Norge ledende. Begge næringer vil ha avgjørende betydning for Norges evne til å gjennomføre det grønne industrielle skifte. I samarbeid vil de to næringene få en enda større industriell kraft enn de ville hatt mulighet for hver for seg. I boken *Et kunnskapsbasert Norge* (Universitetsforlaget 2012) konkluderte Torgeir Reve og Amir Sasson med at kun tre næringer i Norge, nemlig olje og gass, maritim og sjømat, fremstår som *globale kunnskapsnav*. Dette er begreper som brukes for å beskrive sterkt kunnskapsbaserte næringer som konkurrerer globalt. I en oppfølgende rapport (august 2019) foretar Ragnar Tveterås, Torgeir Reve m.fl. en nærmere analyse av havbruksnæringen, og påpeker bl.a.:

«Oppdrettsnæringen er en av landets desidert mest vekstkraftige og lønnsomme næringer, og omtrent den eneste næringen – sammen med offshore energi og maritim – hvor Norge behersker hele verdikjeden. Sammen med de andre havbasert næringene har havbruk verdens sterkeste marine kunnskapsklynge».

Utviklingen av offshore havbruk kombinerer globalt ledende kunnskapsmiljøer i både havbruk, offshore utstyrsteknologi, samt maritime design og forskning. Dette representerer en imponerende kombinasjon av kunnskapsklynger hvor Norge er verdensledende. Men den internasjonale konkurransen er sterk, og det er desto viktigere at myndighetene får på plass et rammeverk som offshore havbruksnæring kan operere innenfor. Det investeres f.eks. i dag milliarder av kroner i landbasert oppdrett nær de store markedene, i direkte konkurranse med norsk havbruk.

Midlertidig tillatelsesordning viktig for at Norge ikke skal bli hengende etter

Norsk sjømatnæring har direkte og gjennom ringvirkninger 93 600 sysselsatte (Menonpublikasjon 105/2021). Den største og voksende del av sjømatnæringen er havbruk. Dagens tradisjonelle havbruksnæring med dens utstyrsbegrensninger gjør at en svært liten og skjermet del av norsk sjøområde kan benyttes til matproduksjon. Offshore havbruk innebærer et paradigmeskifte som i betydelig grad vil kunne løse de areal- og miljøutfordringene som havbruksnæringen står overfor. Dette var også et viktig formål med utviklingstillatelsene. Tiden er nå inne til at myndighetene i samarbeid med

næringen og andre interessenter etablerer et rammeverk som gjør det mulig å utvikle offshore havbruk fremover.

Beregninger tyder på at offshore havbruk har potensial til direkte og gjennom ringvirkninger å skape over 80 000 nye arbeidsplasser innen 2050, og bli et viktig fundament for å bevare og utvikle norsk offshore leverandørindustri, med strenge krav til bærekraft, klima og miljø.

Arbeidet med å legge til rette for havbruk til havs er viktig for å utvikle havbruks- og offshorenæringene i Norge. Det handler om den globale matforsyningen. Det handler også om å bygge industrivirksomhet i Norge, skaffe landet eksportinntekter og arbeidsplasser også i fremtiden. Et av de viktigste bidrag for å oppnå dette formål er å sørge for en effektiv og miljøvennlig produksjon av marint protein til hele verden – i et ubegrenset tidsperspektiv. Klodens matbehov vil være evigvarende.

Norsk havbruksnæring og leverandørindustri er utsatt for en sterk internasjonal konkurranse. Det investeres f.eks. i dag milliarder av kroner i landbasert oppdrett nær og på innsiden av de store markedene. Norsk Industri og Sjømat Norge vil på denne bakgrunn sterkt henstille til departementet om snarest å følge opp forslaget om en broordning inntil en permanent tillatelsesordning for havbasert oppdrett er på plass. På den måten kan regjeringen bidra til en miljømessig bærekraft vekst i en næring som har de beste forutsetninger for å bli en av de viktigste bidragsyter til industriell vekst og sysselsetting i landet vårt også fremover.

Stål Heggelund (sign.)
Fagsjef
Norsk Industri

Jon Arne Grøttum (sign.)
Direktør havbruk
Sjømat Norge